

Folkärna norra bygdegårdsförening

Verksamhetsberättelse 2011

Folkärna norra bygdegårdsförening lämnar här sin verksamhetsberättelse för år 2011. Föreningen samlar cirka 500 personer i och i anslutning till norra Folkärna och södra Garpenberg och verkar som både bygdegårdsförening och lokal utvecklingsgrupp, ansluten till Folkrörelserådet *Hela Sverige ska leva*.

Åsgarnsdalens utveckling

Året inleddes med nytt öppet idémöte om bygdens utveckling, nu med fokus på konkreta steg i det stora projekt om Åsgarnsdalens utveckling som precis före årsskiftet hade beviljats drygt 300 000 kronor i EU-medel via Leader Nedre Dalälven. Sjön Åsgarn står i fokus och initiativen ska gälla vårt eget friluftsliv, fler besökare i bygden, gemensamma presentationer av småföretag och kulturaktiviteter, nya tomter för bostäder och mycket annat. Projektplanen sammanfattar:

Sjön Åsgarn är sammanbunden med Sävvisken via en fin kanal som grävdes för hundra år sedan. Tillsammans är sjöarna cirka 200 hektar stora och kända för ett numera mycket bra vatten med gott fiske. Problemet för boende, fiskare och turister är att det är ganska bevärligt att ta sig ner till sjön, eftersom de gamla körvägarna ner till strandkanten förfallit.

Projektet går ut på att stärka turismen i området genom flera olika åtgärder;

- Öka tillgängligheten till själva sjön genom att rusta upp flera gamla nerfarter till sjön
- Skylta upp områdets kultur- och natursevärdheter
- Utredda om det går att underlätta inflyttningen till Åsgarns dalgång
- Utredda möjligheter till bättre promenadstråk och ridleder

Föreningens styrelse utgör ledningsgrupp för utvecklingsarbetet och Leif Öster, Dalkarlshyttan, engagerades som projektledare. Även Leif Östers arbete sker helt ideellt. Med ledning av januarimötet och i dialog med både fiskevårdsföreningen och berörda markägare prioriterades tre nedfarter från landsväg till Åsgarnssjön: Västansjö, Bondarvet och den norra anslutningen i Kolarbo. Bygdegårdsföreningen har arrangerat flera välbesökta rundresor i projektområdet för att på plats hitta de bästa lösningarna. Strandskyddsdispens är sökt och beviljad för ny brygga i Kolarbo.

Anbud på markarbeten inkom under våren, och på sommaren vidtog anläggningsarbeten främst utförda av Bengt Olsson, Västanberg. Bryggor beställdes för leverans våren 2012.

För att förbereda skyltning, ny webbplats på Internet och annan information genomfördes flera möten med inventering av besöksvärda miljöer. Med Roland Ek som samman-

hållande diskuterades den nya hemsidans innehåll och uppläggning. Skyltning vid länsvägen planerades av Leif Öster och förankrades genom ansökan om tillstånd hos Trafikverket, tillstånd för kartpublicering från Lantmäteriverket, dialog med Länsstyrelsen Dalarna och deras skylttillverkare m.fl. kontakter.

Under året genomfördes flera nya, offentligt annonserade, idémöten om Åsgarnsdalens utveckling med syfte att dels förankra pågående projekt, dels inventera idéer om nya initiativ i det långsiktiga arbetet med landsbygdsutveckling.

I maj arrangerades, tillsammans med Avesta kommun, välbesökt möte med vindkraft som tema. Bergen norr om Åsgarnsdalen har vid en nationell inventering lyfts fram som riksintresse för vindbruk i den omställning till mer förnybar energi som Sveriges riksdag har beslutat om. För att i en framtid möjliggöra prövning av eventuell anläggning av vindkraftverk fordras ett tillägg till kommunens översiktsplan, som medger att området får disponeras för detta ändamål. I just vårt område ställs frågan på sin spets genom närheten till naturreservatet Hässlen, där brednåbbade nötkräkor gärna vistas. Miljöanpassad energi ställs m.a.o. mot naturvårdshänsyn. Vid mötet uttryckte bygdens människor samfällt stor öppenhet för vindbruk vid Åsgarnsdalen och det blev senare också majoritetsbeslut i Avesta kommunfullmäktige, som i översiktsplanen nu anger att området är lämpligt för vindkraft.

I oktober anordnades, tillsammans med Folkärna norra centeravdelning, temamöte om "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen", LIS, som är ett tillägg till Plan- och bygglagen och öppnar för bl.a. nya bostäder på natursköna platser nära sjöar och vattendrag. Anna Kuylenstierna, förvaltningschef för Västmanland- Dalarnas miljö- och byggförvaltning, och Peter Granqvist, planingenjör, medverkade med presentationer, varpå värdefulla diskussioner följde. Avesta kommun är i ett inledande skede i sin inventering av lämpliga områden och tar gärna emot förslag.

Det stora projektet att återta strandängarna vid Åsgarnssjön från skog och sly till beten och biologisk mångfald fortsatta 2011, främst genom betande ungdjur på cirka 16 hektar vid sjöns norra del. Avesta naturvårdsstiftelse har 2009 lämnat ekonomiskt bidrag till stängsel, och syskonen Eriksson från Nickarvet, Västansjö och Yttersbenning, svarar för djurhållningen. Avskogningen ska fortsätta när tjäle i marken medger det. Länsstyrelsen har också påtalat värdet av vattenflöde i Garpenbergsåns ursprungliga fåra mellan den plats där bygdegården ligger och sjön.

Bygdegårdsföreningens största resurs är alla engagerade medlemmar. Över 100 personer har under 2011 aktivt varit med och påverkat den del av bygdens utveckling, som genomfördes inom ramen för Leaderprojektet.

Månadsluncher

De populära månadsluncherna fortsatte under 2011 med Ann-Marie Perers som programansvarig och med företaget Serej som entreprenör – företaget ägs och drivs av våra medlemmar Annelie Larsson och Larsjohan Lindell. Månadsluncherna har samlat 50-70 deltagare både från Åsgarnsbygden och tillresande, och luncherna uppmärksammas som förebild för värdefull verksamhet bland daglediga.

Sex kulturluncher genomfördes under året med följande program: I januari medverkade Böril Jonsson med bilder och berättelser på temat *Med Dalälven från källorna till havet*. I februari presenterade Gittan och Sigge Gustafsson ett trevligt musikprogram och Margareta Nord talade om folktro och gamla huskurer. I mars kom Kjell Hellqvist och Kurt Lindenbrandt från Vads bystugeförening i Söderbärke och underhöll med *Gamla, fina låtar från 1950- och 1960-talen*. Septemberlunchen bjöd ett program till Harry Brandelius ära – han som korades till ”1900-talets schlagerartist” – och medverkande var Rune Johansson & Co från Gustafs. I oktober gestaltades Carl Michael Bellman och hans djärva, vackra sånger gestaltas av välkände Bellmanstolkaren Bo Lund, Sala. I november bjöds traditionsenligt en försmak av julen och program med unga sångare från Sjöviks folkhögskola.

Kurt Byggnings och Ann-Marie Perers har tagit emot anmälningar till luncherna. Vid servering och i köksarbete har Marianne och Lars Ottosson, Gerd Gustavsson och Inger Björkman medverkat.

Kulturprogram

Bygdegården ska vara ett levande kulturhus, och inberäknat månadsluncherna har ett stort antal offentliga kulturprogram genomförts i eller i anslutning till bygdegården. Kulturverksamheten planeras och genomförs i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan. Flera förnämliga teater- och musikföreställningar gavs under året i Åsgarn.

Teater

Sin ensamma kropp är titeln på en rosad teaterföreställning från Folkteatern i Gävleborg som gästade Åsgarn i oktober. Pjäsen bygger på Elsie Johanssons prisbelönta bok med samma namn och Vanja Blomkvist är ensam – och enastående – i rolltolkningen. Gästspelet genomfördes i samverkan med Folkarebygdens teaterförening och med stöd av Scenkonst Dalarna.

Bildkonst

Konst- och broderiprojektet *Trådar – en mobil syjunta* med centrala frågor om vad som är beständigt eller flyktigt i människors kommunikation med varandra gästade Åsgarn i januari och februari. *Trådar – en mobil syjunta* är format av konstnärerna Kristina Lindström och Åsa Ståhl vid Malmö högskola och genomförs av Bygdegårdarnas Riksförbund i samverkan med högskolan, Riksutställningar, Studieförbundet Vuxenskolan och Förbundet Vi Unga. ”Vad händer när det långsamma broderiet möter det snabba språket?” är en av de frågor som

ställs när digital kommunikation möter traditionellt hantverk i en turnerande workshop, buren av den stora frågan om delaktighet i demokratin. En lördag var vi värdar för utbildning av handledare för *Trådar*, och nästkommande lördag genomfördes workshop med intresserade deltagare ur olika generationer. Marianne Ottosson och Laila Danielsson var lokala ledare i projektet. Broderier, gjorda för hand eller via sms och maskinbroderi, visades bl.a. vid kulturlunchen i januari.

Hela påskhelgen var bygdegården öppen som konsthall, och närmare 600 människor vallfärdade till Margareta Lindmans utställning med poetiskt, stämningsfullt måleri. Konstnären Margareta Lindman, som är uppvuxen i byn Lycka och i Åsgarns Vi Unga, var inbjuden att som gästkonstnär medverka i Konstrundan i Folkarebygden. Bygdegårdsföreningen svarade för aktivt värdskap och trivsamt kaffeservering. Konstutställningen i Åsgarn var ett samarrangemang med Konstfrämjandet Dalarna.

Trädgårdskväll

Trädgårdskonsulent Annika Larsdotter, tidigare boende i Bondarvet, fick hela bygdegården att blomma vid en uppskattad och mycket välbesökt trädgårdskväll i april. Levande blommor och vackra bilder tillsammans med hennes livfulla berättelser lockade till egna initiativ i trädgårdar och på balkonger.

Mer kultur

Vid det klassiska Valborgsmässofirandet på sista april samlades deltagare kring kaffebord inne i bygdegården. Vårsånger sjöngs under ledning av Agneta Tigerschiöld och Cecilia Öster, och Kjell Martinsson vårtalade. Vårkasen tändes sedan på kvarnsveden söder om bygdegården. Byborna i Västanberg – Västansjö svarade för fint värdskap.

Män och kvinnor i kulturen

Män i bygden, som fritt kan disponera sin tid, möttes under vår och höst varannan vecka till eget *Gubbkafé* under ledning av Ruben Forsberg. Gubbkafé betyder männens goda samtal i växelverkan med intressanta föredrag och filmvisningar.

Kafé Färg&Form genomfördes i bygdegården varannan tisdagskväll. Det är en samlingspunkt för kvinnor i alla åldrar med inbjudan att fritt skapa. 12-15 kvinnor möttes regelbundet kring goda samtal och konsthantverk i olika tekniker, bl.a. broderi, traditionell stickning och den japanska virkningen amigurumi. Ann-Marie Perers var primus motor.

Kvinnorna möttes regelbundet även genom Åsgarns kyrkliga arbetskrets som vintertid samlas i vår bygdegård och sommartid i Bygdegården Kolarbo gamla skola.

Kultur i sommartid

I juli arrangerades studiebesök hos Muddus Hjortron i Kolarbo. Värdepåret Catarina och Lars Hansson välkomnade alla i bygden till sin gård, där de tillverkar sylt, glögg och choklad och därtill skapar trivsamt besöksmiljö med kafé, butik och rum för övernattnings. Evenemanget blev mycket uppskattat av långt fler än hundra deltagare.

En annan kväll i juli besökte bygdegårdsföreningen Avesta Art, där konst från vår egen tid visas i det gamla järnverkets dunkla vrår och mäktiga salar. Årets tema var *Sagolikt* med medverkan av bl.a. den unge konstnären Pontus Ersbacken, bördig från Dicka.

Med stor pietet och duktiga timmermän har Ulla Karin Morell restaurerat sina anfäders gamla kvarn i Nickarvet. En julikväll välkomnades alla i bygden till visning och gränsöverskridande kultur, då även Ulla Karins systerdotter Emma med man Moises Eli medverkade med konsthantverk och musik. Även detta program blev mycket uppskattat och synnerliga välbesökt.

Föreningens populära sommarresa gick till Wij trädgårdar i Ockelbo, som tog emot med spännande guidning, strålände solsken och läcker lunch. Besök gjordes också i museet Kvarnbacken i Storvik, där inte minst vardagens föremål från 1900-talets olika skeden visades i en omfattande, privat samling. Resan som helhet blev mycket lyckad.

Avesta spelmanslag spelade invigningsmusik till Åsgarns Marknad, och i det vackra gamla kapellet visades då Konstfrämjandets grafikutställning med verk av Gunilla Lundstedt.

Studiecirklar och annan bildning

Ett stort antal studiecirklar genomfördes i bygdegården, bl.a. i matlagning under ledning av Gerd Gustavsson, Mörtarbo. Synskadade slöjdare i Dalarna förlade traditionsenligt både påsk- och julmarknad i Åsgarn. I bygdegårdens hall fanns även under 2011 boksnurran från huvudbiblioteket i Avesta kommun. Boksnurran är ett minibibliotek, där alla besökare i bygdegården lätt kan låna böcker. Böckerna byts regelbundet och önskemål om titlar kan lämnas till Ann-Marie Perers.

Ungdomsverksamhet

Vi Unga-klubben lever vidare om än på sparlåga, och de unga behöver stöd och uppmuntran av vuxna vänner i bakgrunden. Att barn och tonåringar använder bygdegården och utvecklas i engagemang och ansvarstagande är avgörande för framtiden. Ett antal unga från Åsgarn deltog 2011 i Vi Ungas aktiviteter i Dalarna och på nationell nivå. I början av året anordnades traditionsenlig julgransplundring i bygdegården. En solskenskväll i juni höll Vi Unga aktivitetskväll med bollspel och lek i Åsgarn.

Fester

Till en förenings gemenskap och glädje hör fest. På midsommardagen arrangerade bygdegårdsföreningen midsommarfest på lövad dansbana i Åsgarn. Populära The Heartbreakers spelade dansmusik, varma grillar gav goda förutsättningar för knytkalaset och evenemanget samlade som vanligt många deltagare.

Övrig verksamhet

Åsgarns Marknad, föreningens största årligen återkommande evenemang, genomfördes en augustilördag med sedvanliga aktiviteter och stor publik: Bagarstugebak, kaffe- och lunchservering, marknadsgata, loppmarknad och spelmansmusik. Mycket populär och inkomstbringande är tunnbrödsbakningen i bagarstugan. Auktionen, som i sig är en publikmagnet, genomfördes även 2011 av Kjell Svärd från Garpenberg. Åsgarns kapell levde upp som *Kulturens kapell*.

Bagarstugan har under hela året använts av medlemmar och gästande grupper.

Gymnastik är efterfrågad aktivitet, som 2011 fortsatte under ledning av vår medlem Laila Danielsson, Persbo.

I februari drog Åsgarnsexpressen på skidor fram på den gamla banvallen mellan Fors och Åsgarn. Bygdegårdsföreningen och Fors IK arrangerade i gott samförstånd och med stort gensvar från skidåkare i alla åldrar. I bygdegården bjöds samlor, gemenskap och fina priser till deltagarna i tipstävlingen längs skidspåret.

På julafton och nyårsafton inbjöd föreningen alla medlemmar att längs vägarna tända marschaller, som med sina fladdrande lågor ger extra glans åt vår bygd. Gensvaret blev även 2011 mycket stort och gav bygden god PR.

Uthyrning

Uthyrning av bygdegården till familjer, föreningar och företag är en huvuduppgift för vår förening. Av stor betydelse är det kontinuerliga samarbetet med Studieförbundet Vuxenskolan som är arrangör av och därmed hyresgäst vid cirklar och kulturprogram. Återkommande är även de synskadades dalamarknader inför påsk och jul. Hyresgäster i lägenheten är Inger Björkman och Christer Ring, som också bjuder aktivt värdskap i bygdegården.

Åsgarnsbladet

Åsgarnsbladet har utkommit med fyra nummer, vart och ett i en upplaga om cirka 450 ex.

Bygdegårdsrörelsen

Bygdegårdsföreningen har varit företräd vid olika aktiviteter i Dalarnas bygdegårdsdistrikt, bl.a. vid distriktsstämman i Vika bygdegård i Mora med ombuden Laila Danielsson och Ann-Marie Perers.

Styrelsen

Styrelsen har haft följande sammansättning: Ordförande Karin Perers, Mörtarbo, vice ordförande Leif Ekström, Västansjö, kassör Ruth Lindgren, Åsgarn, sekreterare, Gunvor

Westlin, Västanvik, övriga ledamöter Anders Jönsson, Bondarvet, Håkan Hedblom, Fors, Roland Ek, Kolarbo, Bengt-Olof Danielsson, Persbo, Anna-Lena Flodström, Västansjö, och Inger Hendel, Nickarvet. Från LRF: Majken Carlsson, Kolarbo, från Studieförbundet Vuxenskolan: Ann-Marie Perers, Mörtarbo. Leif Öster har i sin roll som projektledare för Åsgarnsdalens utveckling varit adjungerad till styrelsen.

Revisorer i föreningen var Sven Gustavsson, Mörtarbo, och Anette Sivars, Västansjö, med Lars Ottosson, Bondarvet, som ersättare. Som valberedning har Christina Eklund, Hälla, Roland Bojfelt, Bondarvet, och Christer Ring, Åsgarn, verkat. Lotteriansvarig i föreningen var Inger Hendel, Nickarvet.

Tack

Styrelsen framför sitt varma tack till alla medlemmar, alla samverkande organisationer och alla andra som medverkar till att göra bygdegården till levande centrum i Åsgarnsbygden. Utan er delaktighet och ert engagemang vore framgångsrik verksamhet inte möjlig!

Tack till Leader Nedre Dalälven, Avesta kommun, Avesta Naturvårdsstiftelse, Studieförbundet Vuxenskolan, Stora Enso Fors och lokala föreningar i Folkarebygden för gott samarbete. Tack till Åsgarns Vi Unga, som ger löfte om framtid!

Åsgarn, Fors, 25 mars 2012

Styrelsen genom Karin Perers / ordförande